

PERSONLIGT

NAMN: Monica Woodhouse.

ÅLDER: 54 år.

FAMILJ: Maken Basil, barnen Brenda, Laura, Sanja, Heidi och Wendy. Barnbarnen Ella, Sophia, Elias och Joshua i Sverige. Cayla, Zoë och Lucas i Sydafrika.

LIVSUPPGIFT: Startade 1992 organisationen Place of Restoration som tar emot övergivna barn.

FRITIDSINTRESSEN: Blommor, mode och att läsa om den svenska kungafamiljen.

UPPGIFT I PoR: Vd för organisationen, har mängder av resdagar varje år för att berätta om konceptet Give a child a family, som visat sig vara effektivt i länder där aidspelemin gjort många barn föräldralösa.

Thabsile kom till Place of Restoration för tre år sedan, eftersom ingen med säkerhet vet vem hennes föräldrar är har fosterhemsplaceringen dragit ut på tiden.

Sommarjobbet
på barnhemmet
förändrade
Monicas liv...

En liten sorgsen flicka
fick mig att för alltid
välja barnen

I Sydafrika beräknas två miljoner barn vara föräldralösa. Siffror som kan kännas hopplösa. Men Monica Woodhouse tänker aldrig ge upp. Hon har vigt sitt liv åt att hjälpa övergivna och utsatta barn och ge dem ett hem. Ett arbete som ofta börjar med att stötta de lika utsatta kvinnorna...

Text: MAJKEN ÖST-SÖDERLUND
Bild: HANS-JÖRGEN RAMSTJEDT

Monica var sjutton år då hon första gången fick sommarjobb på ett statligt barnhem i Pietermaritzburg i norra Sydafrika. Det hon såg fyllde henne med skräck. Barn, som var föräldralösa, traumatiserade, misshandlade, ibland också sexuellt utnyttjade, fick det inte bättre när de omhändertogs. Tvärtom, övergreppen fortsatte på barnhemmet. En tidig morgon såg hon en liten barnhemsflicka kliva upp på en grindstolpe. Timme efter timme satt flickan kvar och väntade på en mor som aldrig kom. Hade mamman övergett sitt barn, hade hon dött i tuberkulos eller var hon misshandlad av en våldsam partner och vågade inte visa sig ute? Ingen visste.

– Den kvällen gjorde jag mitt livsval. När jag såg hur otröstlig, övergiven och sorgsen hon var bestämde jag mig för att jobba med barn resten av livet.

Sedan dess har 54-åriga Monica sett det mesta av mänskligt lidande.

– Att barn hittas på utedass, i soptunnor och övergivna på vägrenar är tyvärr ingen ovanlighet. I vissa byar lever 90 procent av befolkningen på olika bidrag, arbetslösheten är skyhögt, tonårsgraviteter mera regel än undantag, berättar Monica.

I värsta fall är graviditeten ett resultat av en våldtäkt. Det värsta hon hittills mött är en våldtagen tvåmånaders baby. Det sexuella våldet ökar hela tiden, särskilt i provinsen KwaZulu-Natal, den mest våldsamma i hela Sydafrika, där Monica driver sitt center och sitt projekt Give a child a family.

Siffrorna är fasansfulla och svåra att ta till sig där vi sitter i

det trivsamma centret, som i dag har 60 anställda och plats för lika många barn.

Porten in till centret är välbevaktad, ingen kommer in som inte först identifierat sig. För samtidigt som barn överges så finns det andra som kidnappas barn.

Det har gått 21 år sedan Monica och hennes man Basil grundade stiftelsen Place of Restoration. Till en början tog makarna emot både kvinnor och barn, de hyste i dem i husvagnar, i det egna hemmet och i förrådsbyggnader. Men alltefter som verksamheten växt och professionaliserats är fokus i dag helt och hållet på barn.

Ett tryggt hem

Monica uppskattar att fem tusen barn fått nya hem, eller kunnat återvända hem. Ofta handlar det om att hjälpa kvinnor att hitta eget hem där de kan försörja sig och barnen sedan de flyttat ifrån en våldsam make.

Nu sexåriga Thabsile Klein kom hit för tre år sedan. Då hade hon nyss hittats på ett härbärge för hemlösa. Polisen blev misstänksam eftersom Thabsile med sitt svarta skinn uppenbarligen tillhörde zulu-folket. De som utgav sig för att vara hennes föräldrar var vita. Teorin, att hon var kidnappad, stärktes när "föräldrarna" var som uppslukade av jorden direkt efter att flickan omhändertagits.

– Vi har alltid kontakt med föräldrarna när vi omhändertar ett barn. Om förhållandena i hemmet går rätt reparera är det bäst för barnet om det kan återvända till ursprungsfamiljen eller till en släk-

ting. Först i andra hand söker vi en fosterfamilj, förklarar Monica.

I dag är Thabsile en självmedveten, charmig och lagom kaxig tjej. Hon studsar och tar hoppsteg, precis som sexåringar ska göra. Hon kryper upp i Monicas knä och plitlar stolt sitt namn med vingliga bokstäver på ett papper.

För oss svenskar är Thabsile "känd från tv". Hon är symbolen för Läkarmissionens skyddsängelskampanj och har synts i reklamslag i TV4.

Läkarmissionen är en av de organisationer som gör Monica Woodhouses arbete möjligt.

På småbarnsavdelningen finns fyra rum med sex sängar i varje rum. I mitten finns ett stort lekrum, barnen kommer emot oss med uppsträckta händer. Snart har Monica ett barn på varje arm. En liten baby som ligger på golvet verkar trött. Han orkar knappt lyfta huvudet trots att han ser ut att vara flera månader gammal, och de små lungorna kämpar för varje andetag.

– Han kom för bara några dagar sedan. Vår sjuksköterska har extra koll på honom. De flesta barn mår bättre bara efter några veckor med regelbunden mat, omsorg och stimulans, förklarar Monica.

Personalen informeras inte om vilka barn som är hiv-smittade. Alla ska räknas som potentiella smittbärare. Att upplysa om hur man skyddar sig mot hiv-smitta är en av organisationens stora uppgifter.

– Vi utbildar föräldrar, lär dem

alltifrån ekonomi och hälsa till hur de möter övergivna barns speciella behov.

Flest fostermammor

Fosterfamiljerna, det är mest ensamstående mammor som blir fosterförälder, har ofta anknytning till någon kristen församling. Monica förklarar att vi är i Afrika nu. Gud är lika närvarande och påtaglig som akaciaträden och de grönskande kullarna. Av Sydafrikas befolkning är åtta procent kristna, gudstjänster och böner är lika naturliga som att äta och sova. "Att ta sig an faderlösa och änkor" är ett centralt budskap i Bibeln. För Monica en livsprincip.

För att vi ska förstå vilka förhållanden barnen kan ha lev under tar Monica oss med till kåkstaden Masinenge, där 7 000 människor bor under omänskliga förhållanden i hus bestående av pappbitar, brädlappar och hopsamlade tegelstenar. Elen är tjuvkopplad och vatten finns bara vid tappställen. Många av invånarna är övergivna barn. Föräldrarna har dött i aids eller också har barnen lämnats kvar då föräldrarna gett sig i väg på jakt efter inkomst. De vuxna som bor i kåkstaden har kommit från byarna för att söka jobb men fastnat i ett ingenmansland. På väggkullarna utanför sitter sysslolösa män i väntan på att eventuellt få ett tillfälligt arbete.

Förhållandena i Masinenge är förstås inte unika, så lever flyktingar. **Forts på nästa sida**

Mer än 5 000 barn har fått nya hem genom Monicas stiftelse Place of Restoration.

Det går inte att leva i rädsla om du ska hjälpa andra

Forts från föregående sida

fattiga människor på många håll i världen. Skillnaden är att Masi-nenge ligger granne med en väl-trimmad golfbana, ett ridstall med fullblodshästar, och en bit bort är människornas levnadsstandard bland den högsta i världen.

Margate, semesterorten där Monica driver sin verksamhet, ligger vid Indiska oceanen. Här finns moderna köpcenter med allt vad en människa kan önska sig. Spatiösa lodger avlöser varandra med vidunderlig utsikt över vågorna som alltsomoftast också klyvs av både valar och delfiner.

Monica är född av svenska föräldrar, som åkte hit som missionärer efter andra världskriget. De var i många år föreståndare på en internat-skola för färgade flickor. Somnygifta

jobbade både Monica och hennes man Basil också på internatskolan. Engagemanget för barn har gått i arv, även till Monicas och Basils egna döttrar. Monica berättar hur en av hennes döttrar i tonåren började samla barn och ungdomar runt sig för att de inte skulle hamna i drogmissbruk och våld.

Alltid nära Sverige

När Monicas föräldrar blev för gamla för att orka jobba åkte de hem till Sverige, men både Monica och hennes syster blev kvar. För dem är Sydafrika hemma. Men kontakten med Sverige är i dag mer intensiv än någonsin, två av Monicas fem döttrar har valt att flytta till Sverige och Monica hälsar på så ofta hon har möjlighet. Hon är glad över att de tre andra döttrarna bor i närheten. Just nu bor nästälsta dottern Laura och hennes

två barn tillsammans med föräldrarna. Lauras make jobbar tillfälligt i Kapstaden och Monica får tillfälle att inte bara vara "big mama" till 60 barn på dagcentret, hon får också vara en närvarande mormor åt sina barnbarn.

– Tur att huset är stort. Vi fick köpa det billigt av ett holländskt par som ville stödja vårt arbete, berättar Monica medan hon kör in med sin bil genom den välbevakade garageporten.

Innan vi kommer in i huset läser hon upp både en gallergrind och en port, varje steg bevakas av ett larmsystem.

– Jag vågar inte tänka på vad som kan hända med mig och alla våra döttrar. Jag vet bara att det arbete vi utför gör skillnad för väldigt många barn.

Men för henne är Sydafrika långt mer än bara kriminalitet och rasmotsättningar. Från altanen ser hon havet och enorma bananodlingar. Den storslagna naturen och det behagliga klimatet njuter Monica av varje dag.

– Men jag är inte rädd, det går inte att leva i rädsla om du har som uppgift att hjälpa andra. ■

Barnen på centret får omsorg och traumabehandling.

PLACE OF RESTORATION

I Sydafrika beräknas två miljoner barn sakna ett tryggt hem. Give a child a family handlar om att återföra övergivna barn till en kärleksfull miljö, dels genom att ge barnen stöd och terapi på Place of restoration – ett rehabiliteringscenter – dels genom att utbilda fosterfamiljer som kan ge barnen ett nytt hem. Hela konceptet bygger på utbildning, även ekonomisk, och vid behov får familjerna även självhjälp till försörjning.

I dag omsätter organisation tio miljoner kronor om året, har 60 anställda och tar emot upp till 120 barn om året. Genom åren har 5 000 barn fått tryggare hem.

Konceptet är utarbetat i Afrika och för afrikanska förhållanden. Här finns redan en syn på barn som allas barn. Därför är steget till att ta ett fosterbarn inte så långt. Sedan en tid har Monica Woodhouse åkt runt i flera afrikanska länder för att sprida sin idé, liknande verksamhet finns redan i Moçambique, Namibia och Kenya.

Staten sänder sina socio-nomstudenter till Place of Restoration för att få praktik och varje år kommer ett tjugotal svenska volontärer till Place of Restoration.

